

TEA OMA ÕIGUSI!

Kui lähed kohtusse

Kaasrahastatud Euroopa
Liidu õigusprogrammist

See infoleht on loodud projekti raames:

Child-Friendly JT

Alaealiste õigus teabe saamisele, kirjalikule ja suulisele tõlkele
kriminaalmenetluste ajal: Lapsesõbralike töövahendite
väljatöötamine
JUST-AG-2016-06-760674

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda
väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab
vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe
kasutamise eest.

Sul on õigus saada selget ja lihtsat kujul informeeritud:
• Millises kuriteos sind süüdistatakse.
• Millisel moel arvatakse sind olevat selles kuriteos osaline.
• Millised on sinu õigused.
• Kuidas toimub menetluse läbiviimine.
• Kes osalevad kriminaalmenetluses.
Kui on midagi, millest sa aru ei saa, saad esitada küsimusi.

2 ÕIGUS KIRJALIKULE JA SUULISELE TÕLKELE

Sul on õigus kirjalikule ja suulisele tõlkele. See tähendab, et kui
inimesed kohtus räägivad keeles, millest sa ei saa aru, on sul õigus
saada abi spetsialistilt, kes aitab sul aru saada sellest, mida sulle
räägitakse ja kes tõlgib sinu jaoks ära vajalikud dokumendid.
Samuti peab olema tagatud sinu jaoks spetsialisti abi, kui sul on
raskusi nägemise või rääkimisega. Näiteks, võivad nad leida
viipekeelt rääkiva inimese või esitada dokumente punktikirjas.

TEA OMA ÕIGUSI!

Kui lähed kohtusse

Kui seadusliku võimu
esindajad
kahtlustavad või
usuvad, et oled toime
pannud kuriteo ning
alustavad sinu suhtes
kriminaalmenetlust,

**on sul õigus saada
selget ja
üksikasjalikku
informatsiooni oma
õiguste kohta.**

KOHUS JA TRIBUNAL

Need on kohad, kus
konfliktid lahendatakse.

PROKURÖRID

Nemad on avalikud
kaitsjad. Nad tegutsesid
kodanike nimel, kui on
toime pandud kuritegu.
Nende ülesanne on otsida
kuriteo kohta asitõendeid
ja tõestada, kes on kuriteo
sooritanud.

KOHTUNIKUD JA MAGISTRADID

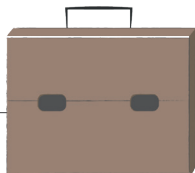
Nemad on inimesed, kes
otsustavad kohtumenetluse üle.
Riik annab neile volitused, et
teha otsuseid, määrata karistusi
ja hoolit kanda selle eest, et neid
täidetakse.

KES ON SEADUSLIKU VÕIMU ESINDAJAD?

Need on inimesed, kes
töötavad kohtutes või
tribunallides, näiteks
kohtunikud, magistradid ja
prokurörid.

● LASTE ÕIGUSTE DEKLARATSIOON

3 ÕIGUS ADVOKAADILE

Sul on õigus olla kaitstud advokaadi poolt. Võid küsida näha advokaati, keda sa usaldad. Kui sul pole advokaati ning on võimalik, et karistusena võidakse sult võtta vabadus, peavad nad sulle tagama kaitsja enne kohtu algust. See teenus võib olla tasuta.

See õigus sisaldab ka:

- Võid rääkida oma advokaadiga, et saada nõu enne kohtusse minemist ja/või ülekuulamist õiguskaitseorganite poolt.
- Sinu advokaat võib sind saata ajal, kui õiguskaitseorganid sind üle kuulavad ning ta võib sinu kaitseks sõna võtta.
- Sinu advokaat võib sind politsei poolt läbi viidavate teatud uurimisprotseduuride või tõendite kogumise ajal saata.
- Kõik teievahelised vestlused on privaatseid.

4 ÕIGUS SINU EMA, ISA VÕI SEADUSLIKU EESTKOSTJA TEAVITAMISELE

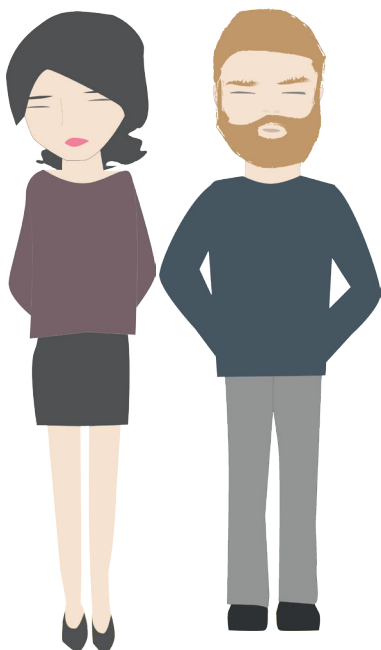
Sul on õigus sellele, et sinu emale, isale või seaduslikule eestkostjale antakse politsei poolt sama informatsioon, mida antakse sullegi. Näiteks, tuleks neid teavitada sinu vahistamisest, et sind kahtlustatakse kuriteo sooritamises, millised on sinu õigused, kuidas kriminaalmenetlus toimib, kes selles osalevad, milliseid samme ette võetakse jne.

Mõningatel juhtudel ei ole sinu ema, isa või seadusliku eestkostja informeerimine sinu parimates huvides. Sellises olukorras võid paluda mõne teise täiskasvanu informeerimist. Antud täiskasvanu peab olema õiguskaitseorganite poolt aktsepteeritud.

5 ÕIGUS SELLELE, ET SINU EMA, ISA VÕI SEADUSLIK EESTKOSTJA SAAB SIND KRIMINAALMENETLUSE AJAL SAATA

Sinu ema, isa või seaduslik esindaja võib sind saata kogu kriminaalmenetluse jooksul. Näiteks juhtudel, kui pead rääkima kohtunike või prokuröridega.

On olukordi, kus sinu parimates huvides ei ole see, et su ema, isa või seaduslik eestkostja sind saadab. Sellisel juhul võid mõnel teisel täiskasvanul paluda end saata. Antud täiskasvanu peab olema õiguskaitseorganite poolt aktsepteeritud.

6 ÕIGUS INDIVIDUAALSELE HINDAMISELE

Sul on õigus individuaalsele hindamisele. Kohtus töötavad spetsialistid küsivad sinult sinu pere, sõprussuhete, õpingute ja muu kohta.

Hindamine viiakse läbi selleks, et õigusasutused saaksid teada sinu individuaalsed vajadused ja saaksid võtta kasutusele meetmed, mis on nende arvates sinu juhtumi puhul kohased.

Üldjuhul viiakse hindamine läbi menetluse alguses, enne kohtuistungit.

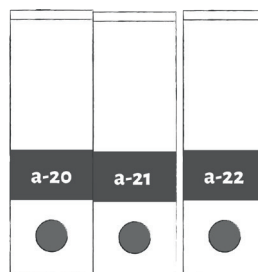
7 KOHTUPROTSESSIL KOHALVIIBIMISE JA OSALEMISE ÕIGUS

Sul on õigus kohtuprotsessil kohal viibida ja osaleda. See tähendab, et saad olla kohal, kui kohtuprotsess leiab aset ja avaldada oma seisukohti.

Kui sa ei saa kohtuprotsessil kohal viibida, on sul õigus küsida uue protsessi korraldamist või teatavatel tingimustel taotleda muud tüüpi kohtulikku edasikaebamist.

8 JUHTUMI MATERJALIDEGA TUTVUMISE ÕIGUS

Sul on õigus sellele, et sina või sinu advokaat saate tutvuda juhtumiga seotud dokumentidega.

9 ÕIGUS SINU PRIVAATSUSE KAITSELE

Sul on õigus oma privaatsuse kaitsele kogu protsessi vältel. Kohtuistungit peetakse tavaliselt publikuta või kohtunik/kohus võib otsustada kuulutada kohtuprotsessi kinniseks.

Ka ülekuulamise salvestusi ei avalikustata. See tähendab, et neid võivad kuulata ja näha ainult sina ja õiguskaitseorganid.

10 EDASIKAEBAMISE ÕIGUS

Kui usud, et sinu õigustest ei peeta kinni, võid esitada kaebuse. See tähendab, et võid paluda sind mõjutatavate langetatud otsuste taaskäsitamist.